

Geactualiseerd juli 2025

Dyslexie en dyscalculie

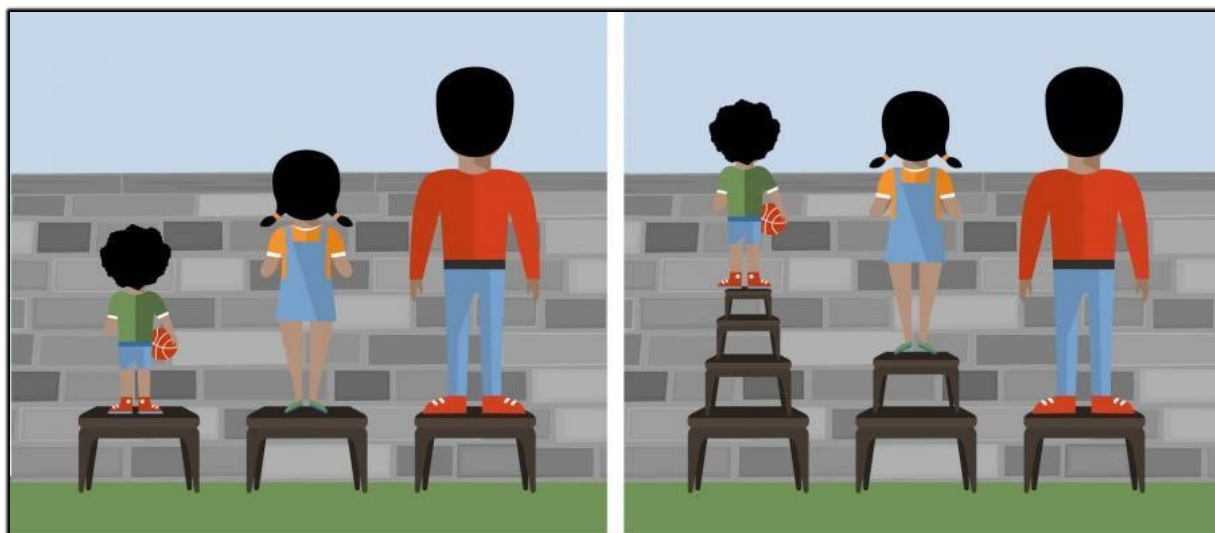
Het Sint-Janslyceum leidt leerlingen op tot een volwaardig diploma. Gezien de eisen die de overheid daaraan stelt betekent dit dat alle leerlingen uiteindelijk aan dezelfde eisen moeten voldoen, ook leerlingen met dyslexie of dyscalculie (uitgezonderd leerlingen met mogelijke vrijstellingen).

De school helpt leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte te voldoen aan deze eisen ondanks hun beperking. Ook zij moeten kunnen werken op het niveau dat het beste past bij hun cognitieve capaciteiten.

De basis voor het verstrekken van (extra) hulp is altijd de officiële dyslexie- of dyscalculieverklaring, waarin de gewenste interventies staan beschreven.

Er is door school ingezet op drie algemene terreinen: motiveren - compenseren - remediëren en een meer vakspecifiek terrein: dispensereren.

De dyslexie- en dyscalculiecoach zijn de personen die binnen de school zorg dragen voor het goed uitvoeren van het vastgestelde beleid. De mentor is voor ouders en leerlingen de eerst aanspreekbare persoon bij de praktische uitvoering van het beleid. Ook anderen hebben hun rol binnen de school. Van ouders en de leerling verwachten we dat ze zich inspannen om te leren omgaan met de beperking.

Motiveren

Onder motiveren wordt alles verstaan wat een docent of school kan doen wat een leerling en in het bijzonder de leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, helpt bij het leerproces.

Algemeen voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie

- Huiswerk wordt altijd in Magister opgegeven (bij de les of in de ELO), het verwerken van een eventuele studieplanner in de ELO is hiermee gelijkwaardig; daarnaast kan het huiswerk op het bord worden geschreven.
- Er wordt gewerkt met PTO's (Programma van Toetsing Onderbouw) en PTA's (Programma van Toetsing en Afsluiting). De PTA's zijn te vinden op de website van het Sint-Janslyceum (www.sjl.nl). De PTO's worden door de vakdocent op de Teamspagina van de klas gezet.
- Een toets wordt altijd geëvalueerd en de leerling maakt een toetsanalyse. Leerlingen komen zo te weten waaraan ze extra aandacht moeten besteden om bij volgende toetsen een beter resultaat te behalen. De toetsanalyse mag mee naar huis genomen worden.
- De docenten zorgen voor een overzichtelijke lay-out en duidelijk leesbaar lettertype bij toetsen en zelfontwikkeld materiaal (Arial of Verdana, lettergrootte minimaal 12).
- De docent houdt zoveel als mogelijk is rekening met de bijzonderheden van zijn leerlingen en laat merken dat hij/zij begrip heeft voor problemen die leerlingen ondervinden bij het zich eigen maken van de leerstof.

Dyslexie

- Klassikale overhoringen worden altijd op schrift aangeboden, tenzij het gaat om luistervaardigheid (waaronder ook een dictee valt) of spreekvaardigheid.
- Elke schriftelijke toets wordt aangeboden in een voldoende groot lettertype.

Compenseren

Algemeen voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie

- Leerlingen met dyslexie of dyscalculie hebben recht op extra toetstijd, ook bij het eindexamen. Tijdens de normale schoolweken zal de docent een regeling treffen; extra tijd is dan vaak niet mogelijk wegens vaste lestijden. De docent geeft bijvoorbeeld aan welke opdrachten niet gemaakt hoeven te worden. Tijdens de toetsweken zitten de leerlingen in een aparte ruimte en zijn de tijden voor hen aangepast. Leerlingen kunnen deze aangepaste tijden terugvinden in hun eigen rooster.

- Een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wordt indien nodig, tijdens leerlingenbesprekingen besproken.

Dyslexie

- Leerlingen met dyslexie kunnen gebruik maken van TextAid. Dit is een programma met een voorleesfunctie voor toetsen en studieboeken. TextAid kan worden ingezet voor de vakken: Nederlands, Engels, Duits, Frans, Spaans, aardrijkskunde, geschiedenis en biologie. TextAid wordt door school aangeboden.
- Spellingsfouten worden leerlingen met dyslexie niet aangerekend tenzij specifiek de spelling wordt getoetst.
- Leerlingen met dyslexie krijgen geen onaangekondigde leesbeurt voor een cijfer.
- Leerlingen met dyslexie die hebben gekozen voor verlengde toetstijd, krijgen bij luistertoetsen die meetellen voor het eindexamencijfer, verlengde leestijd voor de vragen.
- Het gebruik van een laptop tijdens het leerproces kan worden toegestaan na overleg met de leerlingcoördinator en de ondersteuningscoördinator. Bij de keuze voor wel/niet toestaan, spelen de ernst van de dyslexie zoals blijkt uit het rapport en de ontwikkeling van het handschrift en de fijne motoriek, een rol.
- Bovenbouwleerlingen met dyslexie mogen in de toetsweek voor de vakken Nederlands en de moderne vreemde talen, gebruik maken van een laptop met spellingscontrole bij schrijftoetsen. Dit is ook toegestaan bij het eindexamen.
NB: tijdens het examen mag de dyslectische leerling gebruik maken van een examen-laptop met spellingscontrole. Als er ondanks de spellingscontrole nog spelfouten in het werk staan, dan worden deze als fout meegerekend. Leerlingen werken op een examen-laptop van school.

Dyscalculie

- Leerlingen met dyscalculie ontvangen een rekenkaart. Dit hulpmiddel mogen de leerlingen tijdens toetsen en bij het eindexamen gebruiken.

Remediëren

Donderdag het 1^e uur is het inloopuur op het Sint-Janslyceum. Tijdens dit lesuur zijn vakdocenten aanwezig om vragen van leerlingen te beantwoorden. Daarnaast is het mogelijk om op dit uur gebruik te maken van de dyslexie- of dyscalculiecoach die op school aanwezig zijn. De dyslexiecoach is op meerdere dagen op school bereikbaar in lokaal 208.

Dispenseren

Van dispensereren is sprake als aan een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte andere eisen gesteld worden dan aan de andere leerlingen.

Algemeen voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie

- Elke leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wordt tijdens de eindrapportvergadering besproken.

Dyslexie

- Voor leerlingen met dyslexie in mavo 2, bestaat de mogelijkheid om in plaats van het vak Frans extra lessen Nederlands te volgen. Tijdens de eindrapportvergadering van de brugklas wordt per leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, besloten of deze mogelijkheid wordt toegestaan. Zo ja, dan nemen de leerling en de ouders de beslissing om van deze mogelijkheid wel of geen gebruik te maken.
- In de bovenbouw vwo bestaat voor leerlingen met dyslexie de mogelijkheid om een moderne vreemde taal te laten vallen. De decaan is op de hoogte van de mogelijkheden en kan hierover meer vertellen.

Algemeen

Algemeen voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie

- Elke leerling met een extra ondersteuningsbehoefte krijgt een faciliteitenpas. Deze pas kan de leerling gebruiken tijdens toetsmomenten om aan te geven dat hij/zij verlengde toetstijd nodig heeft (bij verlies van de faciliteitenpas is bij het Ondersteuningsteam in lokaal 208, een nieuwe pas te verkrijgen).
- Als een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte een onvoldoende heeft behaald en naar zijn/haar eigen mening goed geleerd heeft en de stof goed beheerst, mag hij/zij binnen korte tijd na de oorspronkelijke toets een extra mondelinge toets aanvragen. De leerling neemt het initiatief voor dit extra mondeling en kan dit niet eisen, maar vragen.
- Bijna alle faciliteiten die een leerling gedurende de schoolloopbaan op het Sint-Janslyceum krijgt, mag hij of zij meenemen naar het eindexamen. Dit doen we vanuit de gedachte dat we een leerling de faciliteiten waaraan hij of zij in de loop van de jaren gewend is geraakt, niet willen afnemen (uitzondering: zie onder **Compenseren** - *Dyslexie* - laatste bullit).

Een leerling met dyslexie of dyscalculie zal hiervan zeker hinder van ondervinden. Meestal is er ook sprake van een informatieverwerkings- en

automatiseringsprobleem, wat maakt dat de leerling meer moeite zal moeten doen: leren in korte stukjes, vaker herhalen, strategie ontwikkelen voor het verwerken van langere teksten enz. Ouders, school en leerling kunnen samen zoeken naar de juiste hulpmiddelen. Hierbij staan acceptatie en zelfkennis centraal. Met een groeiend zelfvertrouwen, motivatie en plezier, zal een leerling zijn/haar leerproces steeds meer zelf vorm kunnen geven!

Wat kan, in overleg met de dyslexiecoach, ondersteunend zijn?

- De persoonlijke faciliteitenpas
- TextAid: programma met voorleesfunctie toetsen en studieboeken
- Het huiswerk mondeling én schriftelijk opgeven
- PTO's (Teams) en PTA's (website)
- Een schriftelijke toets in een voldoende groot- en specifiek lettertype
- (Verdana of Arial, lettergrootte minimaal 12)
- De mogelijkheid voor een extra mondelinge toets
- Verlengde toetstijd
- Elke toets evalueren - toetsanalyse maken
- Het gebruik van een laptop - met spellingscontrole voor dyslectische leerlingen in de bovenbouw voor schrijftoetsen bij de talen
- De Rekenkaart inzetten bij dyscalculie
- Het Inlooppuur - dyslexiecoach/dyscalculiecoach bezoeken
- Een moderne vreemde taal skippen (afhankelijk van de afdeling)
- passendlezen.nl/voorjelijst

- Op school bestaat de mogelijkheid om te screenen op dyslexie (DST: dyslexie screenings test) en dyscalculie (NDS: Nederlandse dyscalculie screener). De uitkomst van deze screening kan ouders helpen bij hun keuze om hun kind te laten testen door een orthopedagoog.

Belangrijke personen

Mentor

OCO mavo: Mariska van Schijndel -	m.van.schijndel@sjl.nl
OCO mavo en havo: Stephanie van Os -	s.van.os@sjl.nl
OCO vwo: Pieterel Nass -	p.nass@sjl.nl
Dyslexiecoach: Jolanda Loermans -	j.loermans@sjl.nl
Dyscalculiecoach: Lotte de Visser -	l.de.visser@sjl.nl
Verantwoordelijk directielid: Paulien Pierro -	p.lurinks@sjl.nl

Inleiding

Voor de meeste leerlingen met een dyslexieverklaring zijn de compenserende faciliteiten voldoende om hun schoolloopbaan met goed gevolg af te ronden. In uitzonderlijke gevallen komt het voor dat leerlingen met dyslexie onvoldoende baat hebben bij de geboden compenserende faciliteiten. In dat geval kan een beroep worden gedaan op het protocol voor dispenserende maatregelen. Bij dispensatie wordt een leerling vrijgesteld van bepaalde geldende eisen. Hierbij is het uitgangspunt dat de leerling niet in aanmerking komt voor dispensatie van een moderne vreemde taal, tenzij alle andere compenserende faciliteiten en maatregelen onvoldoende effect hebben. Dyslexie betekent niet dat een leerling geen vreemde taal kan leren; daarom wordt eerst gekeken naar mogelijkheden binnen de bestaande onderwijsstructuur.

Doelstelling

Het protocol heeft als doel leerlingen met dyslexie de kans te geven om moderne vreemde talen te volgen op een aangepast niveau dat aansluit bij hun capaciteiten. Het zorgt ervoor dat deze leerlingen de basisvorming binnen de havo- en vwo onderbouw goed afronden, terwijl rekening wordt gehouden met hun specifieke behoeften en beperkingen.

Wet- en Regelgeving

- Het onderwijs van de moderne vreemde talen moet zo ingericht zijn dat alle leerlingen, binnen hun beperkingen, de hoogst mogelijke doelen kunnen halen.
- De school moet kunnen aantonen dat de leerling nog steeds onderwijs volgt in de betreffende taal.

Procedure aanvraag

Wanneer een leerling een beroep wil doen op een aangepaste leerinhoud of dispensatie dient de volgende procedure aangehouden te worden:

- Ouders dienen een schriftelijk verzoek in bij de ondersteuningscoördinator. In dit verzoek wordt aangetoond dat andere ondersteunende maatregelen niet afdoende hebben gewerkt.
- In verslaglegging wordt geadviseerd welke dispenserende maatregelen gewenst zijn.
- De ondersteuningscoördinator neemt vervolgens de beslissing tot toekenning.
- Dit wordt gecommuniceerd naar ouder(s), docenten en de dyslexiecoach.

Kernpunten

- In het voorstadium moet duidelijk zijn geworden dat de ondersteunende faciliteiten onvoldoende toereikend blijken.
- Voordat een verzoek om een aangepast lesprogramma te mogen volgen in behandeling wordt genomen, moet duidelijk zijn dat de leerling ondanks alle beperkingen, voldoende inzet heeft getoond.

- De aanpassing houdt in dat leerlingen aangepaste toetsen en/of lesstof krijgen, terwijl ze wel deelnemen aan de reguliere lessen.
- Het gebruik van dit beleid kan gevolgen hebben voor de profielen die in de bovenbouw van de havo gekozen kunnen worden.